

ŠIANDIEN
IR RYTOJ

AMERIKOS valstybės sekretoriaus Dean Rusk kelionės tikslas į Europą esąs ne tikinti de Gaulle, bet "neutralizuoti".

Tokia nuomonė susidarė po paskutiniojo jo pasimatymo su sovietų ambasadoriumi Dobryninu. Įgyvendinti planui reikalinga Adenauerio ir jo "pėdinių" talka.

Dar prieš de Gaulle atėjimą į valdžią, tarp Italijos, Prancūzijos ir Vokietijos buvo pasirašytas susitarimas dėl atominių ginklų. Jautada Europoje buvo baiminamasi, kad vieną dieną amerikiečiai galės iš Europos pasitraukti, nepalikdami atominės uždangos. De Gaulle, vos atėjęs į valdžią, ėmė paraižti susitarimą realizuoti.

Washingtonui tai nepatiko ir bandė keletą kartų šį susitarimą anuliuoti, nes jis yra priešingas Kennedžio duotiems Chruščiovui pasižadėjimams.

Dabar Dean Rusk gavo instrukcijas šį susitarimą nutraukti.

Su Roma, amerikiečiai galvoja, nebus sunku. Bet Bonn yra kietas riešutas, ypač po kanclerio Adenauerio paskutiniųjų pareiškimų.

Adenauer

ADENAUERIS aną dieną pareiškė, jog Vakarų Vokietija turi dar labiau sustiprinti savo draugystę su Prancūzija, kad sukūrus Europos sąjungą, kuri neleistų ateity Prancūzijai pasirašyti sutarties su sovietais prieš Vokietiją.

Vokietijos sąjunga su Prancūzija užkirstų kelią sovietų įtakai į Vokietijos ekonomiką. Tą turėtų amerikiečiai suprasti ir remti.

Vokietija ir Prancūzija turi bendrą sieną ir dažnai turėjo bendrą istoriją. Štai daugiau kai šimtas metų tarpusavytūrėjo keletą kruvinių karų. Be Vokietijos-Prancūzijos tvirtos draugystės bus neįmanoma ir Europos sąjunga.

Amerikiečiai tai turėtų žinoti, - sako Adenaueris, - jei vokiečių ekonomija be karo pateks po sovietų įtaką, galės pridaryti Amerikai didelių sunkumų. Štai kodėl yra reikalinga tvirta sąjunga tarp Vokietijos ir Prancūzijos, nes ji gali išgelbėti amerikiečių interesus.

LIETUVOJE kalėjime vienas kalnys klausinėja naujai atvykusio:

- Už ką tu pakliuvai!
- Už tingėjimą!
- Tu juokiesi iš manęs? Už tokius dalykus nekiša į kalėjimą!
- Aš sakau tiesą. Vakar su savo geriausiu draugu diskutavau apie dabartinę politinę situaciją. Maniau, kad turėsiu laiko šiandien jį įskusti. Bet pasirodė jis buvo greitesnis ir mane vakar įskundė!

• Prancūzijos vyriausybė daro žygių, kad sudarius pagrindą naujai peržiūrėti gen. Salano bylą. Kaip žinia, sukilimo vadas buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos.

DIRVA

Nr. 70

Birželis-June 18, 1962

Cleveland, Ohio

Pirmenybė ūkinėm problemom

KAIP 1929 METAIS, ŪKINĖS PROBLEMOS IŠSTUMĖ VISUS KITUS REIKALUS IŠ PASAULIO DĖMESIO CENTRO — KAIP ATKUTINTI AMERIKOS ŪKINĮ GYVENIMĄ? — MAŽIAU IMTI MOKESČIŲ! SPRENDIMAI NUO KURIŲ PRIKLAUSYS KENNEDY POLITINĖ KARJERA.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Skaitant paskutiniųjų dienų laikraščius atrodo, kad visas pasaulis šiuo metu yra susirūpinęs tik ūkinių problemų sprendimais. Tuo tarpu, kai Amerikoje stengiamasi suprasti vertybės popierių kainų kritimo priežastis, Vakarų Europoje galvojama apie Bendrosios Rinkos praplėtimo būdus. Maskvoje buvo tariamasi kaip padidinti maisto gamybą sovietiniam pasaulyje. Apie ūkinius sunkumus viešai pradėta kalbėti net Raudonojoje Kinijoje, Fidel Castro pažadėjo kubiečiams, kad jų padėtis pagerėsianti po 12 metų, o menkai apmokamų Franco Ispanijos darbininkų streikas išsivystė į gana rimtą politinę krizę.

Tiesą sakant, ūkiniai sumetimai nuo pat civilizacijos pradžios buvo svarbiausias atskirų kraštų politikos variklis, tačiau anksčiau tuos ūkinius - materialinius sumetimus buvo stengiamasi užmaskuoti ideologiniais šūkais. Šiandien, viskas daugiau vadina-

ma savo tikraisiais vardais negu kada nors anksčiau. Gerbūvis yra statomas aukščiau visko. Tik tokia krašto santvarka save pateisina, kuri leidžia ištaigingiau gyventi negu visa kita.

Tokios pažūtos privertė beveik visus Amerikos spaudos "kolumnistus" laikinai užmiršti Laosą, Afriką, Pietų Ameriką ir kitokius neramumų šaltinius ir įsijungti į diskusijas dėl priemonių, kuriomis būtų galima pagyventi Amerikos ūkinį gyvenimą.

Trumpai tariant, problema čia yra tokia, kad ūkinis atkūtimas po dviejų iš eilės nedidelių depresijų nėra toks, koks galėtų būti. Tiesia, amerikiečiai perka noriai ir palyginti daug (įskaitant automobilius ir namus), tačiau įmonės vengia susidaryti didesnių atsargų, bedarbių skaičius yra pastoviai didelis ir kas svarbiausia: pramonininkai vengia investuoti naujus kapitalus į įmones ir gamybos priemones. Metų pra-

džioje administracija tikėjosi, kad šių metų investicijos bus bent 14% didesnės už pernykštes, tačiau pasirodo, kad tos viltys buvo nereališios. Pakilimas kol kas nesiekia nei 8%. Kas sulaiko pramonininkus nuo naujų investicijų? Nepasitikėjimas Kennedy administracija? Tačiau depresija buvo ir prie Eisenhowerio administracijos. Jos pasekas paveldėjo Kennedy administracija. Užtat Walter Lippmann samprotuoja, kad biznio atoslūgius ir atkūtimus iššaukia ne tiek atskiros asmenybės ar politinės partijos, kiek krašto ir viso pasaulio pareikalavimo ir pasiūly bangos. Amerikos ūkiui dabar gresia ne infliacija (pinigų vertės kritimas), bet atvirkščias procesas - defliacija.

Kad žmonės mažiau vertintų pinigus, bet mestų juos į apyvartą, reikia padaryti taip, kad jų būtų daugiau. Valdžia tai gali padaryti sumažindama mokesčius, turėdama vilties, kad padidėjusi ūkinė apyvarta gana greitai atneš su kaupu tai, kas dabar "dovanojama" piliečiams. Dėl to sutinka dauguma Amerikos ūkio žinovų. Tuo keliu nutarė eiti ir Kennedy administracija, tačiau dabar ginčas eina dėl to, kada mokesčius sumažinti. Administracija yra numatiusi pasidūlyti kongresui mokesčius sumažinti sekančių metų pradžioje. Tokio žygio efektas bus pajautas tik po 10 mėnesių. Tuo tarpu atkūtimas reikalingas tuoj pat. Pramonininkai jau dabar, vėliausiai rugpjūčio mėnesį, turi nusistatyti kiek ir ko jie turi pagaminti didžiajam pirmo sezonui, kuris prasideda po Darbo dienos ir tęsiasi per Kalėdas iki sausio mėnesio (white good sales). Už tai plačiai atstovaujama nuomonė, kad tuojaus turėtų būti sumažinti avansiniai išskaičiavimai iš gaunamų algų metinių mokesčių sąskaiton. Tai būtų tuoju pat jautama. Administracija to nesiūlė bijodama, kad toks žygis galėtų atšaldyti kongreso entuziazmą nuo pagrindinės mokesčių sistemos reformos, kuri yra būtina ir kurią manoma praversti kitais metais. Bet kadangi tai labai komplikuotas reikalas, kongresas ko gero gali visą reikalą nudelsti, jei būtų dabar mokesčių sumažinimu pasiektas palankus efektas. Tokiu būdu JAV prezidento pečius slegia nemaža našta. Jis turi padaryti greitius ir gerus sprendimus. Tiesia, ne jis kaltas dėl visos susidariusios būklės, jis ją paveldėjo. Tačiau žmonės yra linkę kaltinti tą, kurį jie pirmiausiai mato. Dėl didžios 1929 m. ūkinės krizės yra kaltinamas prezidentas Herbert Hoover, tačiau iš tikro daugiau buvo kaltas jo pirmtakas prezidentas Coolidge, nors dėl to niekas sau galvos nekvaršina.

• JAV pradėjo išmokėti Laoso vyriausybei prieš kelis mėnesius nutrauktą paramą, 3 mil. dol. mėnesiui, sudarius neutralią vyriausybę. Nutraukimas paramos veikė į vakarietišką Laoso vyriausybę spaudimu pagreitinti susitarimus trim skirtingais keliais einančių principų.

LIETUVOS GEDULO DIENA

Clevelando laikraštis The Plain Dealer editorialių skyriuje pažymėjo, kad birželio 17 d. yra gedulo diena prisiminimui 21 metų sukakties lietuvių masinių deportacijų į Sovietų vergų stovyklas. Tos deportacijos buvo tik pradžia brutalumo,

TRUMPAI IŠ VISUR

• Rytų Berlyno pasienio sargybos sušaudė 12 metų berniuką, bandžiusį perbėgti į Vak. Berlyną. Tuo pat metu, Ryt. Berlyno pusėje daromi sienos įtvirtinimai, kad sulaikytų tolimesnius bėgimus, kurių laukta ryšium su 1953 m. birželio 17 d. įvykusio sukilimo sukaktim.

• New York Herald Tribune laikraštyje Roscoe Drummond įspėja, kad JAV parama Egipto Nasserui yra lygi išlaidoms, reikalingoms ginklams iš Maskvos užsisakyti. JAV parama, vietoj panaudojus ją numatytiems krašte reikalams, nukreipiama sovietiniam ginklų arsenalui Egipte sudaryti.

• Grupė studentų iš Mis-souri lankėsi Baltuosiuose Rūmuose. Diplomato kambaryje vadovas aiškino, kad tai kambarys iš kurio Prezidentas F. D. Rooseveltas transliuodavo savo "pokalbius prie židinio".

"Stebėkite tą židinį", iškilmingu balsu kviečia vadovas. "Jis neveikia. Jis niekad neveikė. Jis net neturi kamino."

• Nusiginklavimo konferencijai Ženevoje išvykstant mėnesio atostogų, sovietų delegatas dar pasi-naudojo proga visą valandą puldamas JAV, pakartojant visus kaltinimus, kuriuos tik savo puolimuose Sov. Sąjunga buvo naudojusi.

JONUI LIETUVNINKUI, 80 metų amžiaus sukakties proga ALT S-gos Baltimorės skyrius birželio 23 d. 7 val. 30 m. Lietuvių salėje ruošia pagerbimą. Sukaktuvininkas vertas tos pagarbos, nes visą savo gyvenimą būdamas dideliu patriotu, pasižymėjo didele parama lietuvių organizacijoms. Pasak jo paties žodžius: "Kur mano žodis neįtakingas ir ranka sunkiau nulaiko plunksną, ten remiu savo kišene ir darbu. Jau geras laiko galas, kai savo taupmenų ir senatvės pensijos dalį skiriu Dirvai sustiprinti". J. Lietuvninkas Dirvai yra surinkęs arti šimto naujų skaitytojų ir Vilties Draugijai yra paaukojęs 800 dolerių. Jis taip pat stipriai auka yra parėmęs Vasario 16 Gimnaziją, Balfą, Lietuvių Bendruomenės ir kitas organizacijas. I. J. Lietuvninko pagerbimą iš New Yorko vyksta ALT Sąjungos pirm. Vyt. Abraitis ir vicepirm. Ant. Senikas. Nuotraukoje: sukaktuvininkas Jonas Lietuvninkas su ALT S-gos vicepirminku Antanu Seniku.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

PRIPAŽINO, KAD BOLŠEVIKINĖ
VALSTYBĖ ŽEMDIRBIUS IŠNAUDOJA

Naujasis sovietinis žemės ūkio produktų gamybos ir paruošymų ministeris Lietuvoje, R. Songaila, birželio pradžioj pareiškė, kad: "Visiems dabar aišku, kad toliau didinti gyvulininkystės produktų gamybą žymia dalimi trukdė nepakankamos šių produktų valstybinio supirkimo kainos. Jos nebuvo pagrįstos rentabilaus ūkio tvarkymo reikalavimais, ir labai dažnai atsitikdavo taip, kad gyvulininkystės produktų savikaina jas viršydavo. Pavyzdžiui, ir mūsų respublikos kolūkiuose vidutiniška gyvulininkystės produktų savikaina buvo aukštesnė, negu valstybinės jų supirkimo kainos. Antai, vidutiniška jautienos gyvo svorio centnerio savikaina 1961 metais buvo 10.6 rublių didesnė už vidutinišką valstybinio supirkimo kainą, kiaulienos -- 18 rublių ir avienos 27.4 rublio".

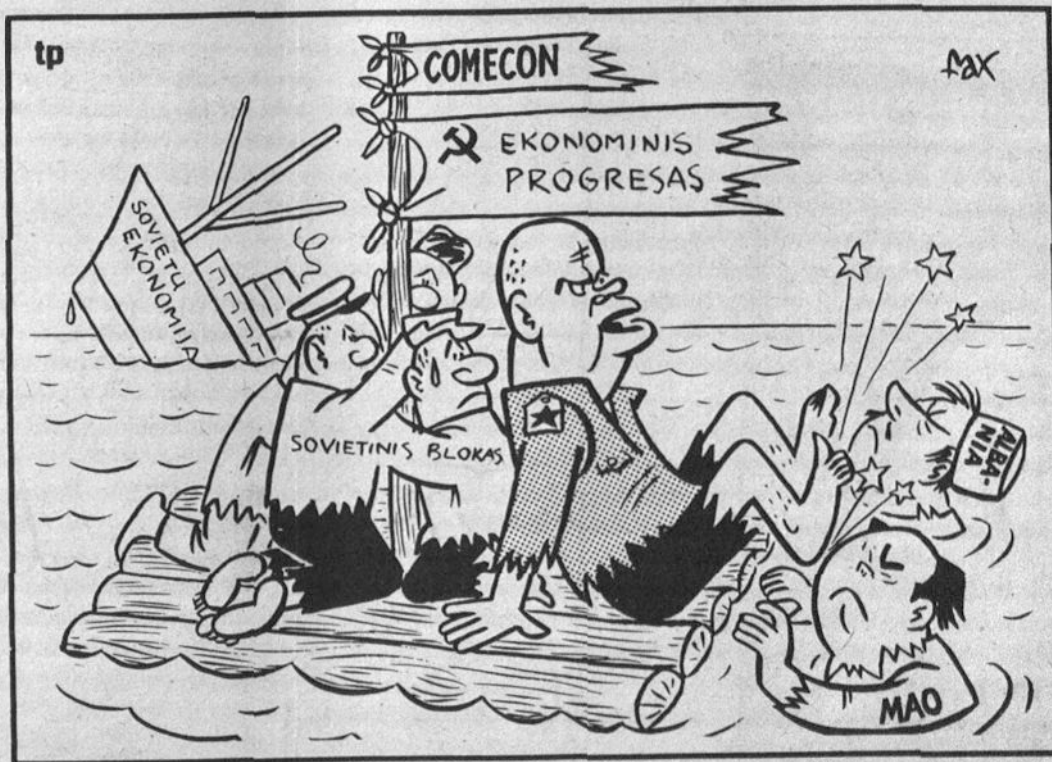
Ne veltui žmonės Lietuvoje tuos valstybinius supirkimus tebevadina rekvizicijomis, pažįstamomis iš praėjusių karų laikų. Reikalavimai parduoti valstybei produktus visą laiką buvo didinami, ir juos ūkių administracijos įvykdydavo, nepaisydamos (ir nedrįsdamos paisyti), kas lieka tų produktų gamintojams, bet juo daugiau valstybei parduodama, juo didesni gamintojų nuostoliai. Dabar, staigiai visu trečdaliu ar net daugiau pakėlus žemės ūkio produktų pardavimo kainą, valstybė nutarė pakelti ir supirkimo kainas. R. Songaila nurodo, kad Lietuvoje nustatytos tokios superkamosios kainos: "vidutiniškai imitusiems gyvuliams --

po 97 rublius už gyvo svorio centnerį (100 kilogramų, arba 220 svarų) bekonams ir riebioms kiaulėms -- po 135 rublius ir mėsinėms kiaulėms -- po 115 rublių". Tos kainos už buvusias esančios didesnės: "galvijams vidutiniškai -- 39 procentais, kiaulėms -- 15 procentų, paukščiams -- 34 procentais".

Iš to galima apskaičiuoti, kad už galvijenią pirma buvo mokama vidutiniškai po 70 rublių už centnerį (gyvo svorio). Kadangi, anot Songailos, ta kaina buvo daugiau kaip 10 rublių mažesnė už vidutinę galvijienos savikainą, tai matyti, kad ta savikaina buvo apie 80 rublių. Dabar, kai mokės 97 rublius, jau bus šiek tiek pelnas, bet labai kuklus, tik apie 17 rublių, arba vos apie 20 procentų. Ir tai tik tiems, kuriems pasisekė savikainą išlaikyti vidutinę. Bet klausiamas, ar maisto kainų pakėlimas neat-silieps ir gamybos savikainai. Jei gamybos savikaina kiltų, pelnas ir vėl išnyktų. O neleisti savikainai kilti arba ją dar mažinti reiškia, dar labiau spausti gamintoją, kad jis geriau, daugiau ir pigiau dirbtų.

Valstybė iš tos kainų manipuliacijos negali ir nemano turėti nuostolio. Skirtumą, kuris susidarys kiek daugiau mokant žemdirbiams, ji dabar atsiims iš miestiečių, iš pramonės darbininkijos. R. Songaila sako: "Gyvulininkystės produktų mažmeninių kainų pakėlimas paliečia miesto gyventojų šeimos biudžetą. Jei dirbantieji žemės ūkyje suinteresuoti supirkimo kainų padidinimo teikiama pranašumais žemės ūkio ekonomikai ir kaimo darbo žmonių gerovei kelti, tai miesto gyventojai suinteresuoti, kad laikinai (?) mažmeninių kainų padidinimas kaip galint greičiau duotų teigiamus rezultatus, kaip galint greičiau įgalintų partiją ir vyriausybę vėl sumažinti gyvulininkystės produktų kainas".

Bet kadangi mažmenines kainas sumažinti galima tik vėl sumažinus ir superkamasias kainas tai tas rodo, jog kainų pakėlimo laikinumas reiškia tik tiek, kad žemdirbiams duodama laikinai atsikvėpti, kol pavyks iš jų išspausti labai žymų savikainos sumažinimą. Jei tai ir pavyktų, žemdirbiams vistiek nėra ko tikėtis geresnių laikų, kai tik jie pigiau pagamins, mažiau ir gaus, o palengvinimas iš to, jei išeis, tai tik miestiečiams, kuriems gal ir sugrąžins (kaip dabar žada, -- po kokio trejeto metų) senas maisto kainas. (LNA)

Kova dėl išlikimo...

L.V.S. RAMOVĖ DEŠIMTMETIS (2) A. RĖKLAITIS

Pranešimas padarytas LVS Ramovė suvažiavime Chicagoje

LIETUVYBĖS IŠLAIKYMO RĖMIMAS.

Mes ypač kreipiame dėmesį į mūsų jaunimą. Jei mūsų jaunimas ilgai nutautės, ištirps svetimųjų jūroje, tai mūsų tautos ateitis bus liūdna. Iš tokios prielaidos išvada aiški: jei norime, kad tauta liktų gyva, mūsų visos jėgos, dėmesys ir darbai turi būti nukreipti į mūsų jaunimą.

Jaunimo nutautėjimo, atšalimo nuo lietuviškų reikalų problema yra mūsų visų reikšminga. Šia problema siejasi LB ir visos patriotinės lietuvių organizacijos. Sifilymų receptų kaip jaunimą išlaikyti lietuviškai yra apšči skelbiama spaudoje. Yra ir konkrečių darbų šiame bare, pav. įvairios liuanistinės mokyklos. Bet permažai čia padaroma. Reikėtų platesnių, drąsesnių užsimojimų ir daugiau konkrečių darbų.

Norint, kad jaunimas pasilikti lietuviškai, reikia veržtis į jo sielą, širdį, tada, kada jis jaunojo būvyje šeimoje, mokykloje, skautuose bei kitose organizacijose. Šiame jo gyvenimo tarpsnyje jam turi būti įdiegta savo tėvynės meilė, pagarba tautos praeičiai. Jam turi būti įsamontinta mintis, kad pagrindinis siekimas ir idealas yra laisva Lietuva. Kitaip tariant, jis turi būti paruoštas to idealo siekti, jam aukotis. Mūsų jaunuolis, jaunuolė turi didžiulius esą lietuviams, garbingos ir didingos Lietuvos stūds, dukterys. Tauta, tokį jaunimą paruošusi, nežus.

Lietuva ir jos laisvė turi būti lietuvių formavimo pagrindas. Anglai sako, kur atsiranda vienas anglas, ten yra D. Britanija. Žydai dabar sako, kur atsiranda vienas žydas, ten jau yra visas Izraelis. O mes turime siekti, kad kiekviena šeima mūsų jaunimui taptų lietuvių pagrindu, taptų Lietuva.

Jaunatvė gabi, veržli, entuziastinga, pilna naujų idėjų, pasiryžusi žengti pirmyn, veikti, kilti, kurti, pasiaukoti. Tas jaunimo ypatybės mokėkime nukreipti lietuvišku keliu. Lietuvis pasilikti lietuvių turėdamas lietuvių kultūrinių bei visuomeninę aplinką. Lietuviški parengimai, koncertai, dainos, tautiniai šokiai, tautinių švenčių minėjimai, tautinės stovyklos ir pan. - tai puikios progos lietuvių ugdyti ir išlaikyti. Mes iki šiol rėmėme ir toliau remsimės besimokantį, dainuojantį, šokantį, sportuojantį bei stovyklaujantį mūsų jaunimą dalyvavimu, pinigineis aukomis, dovanomis, mokslo priemonėmis bei globa.

Ramovėnai duosniai remia lietuvių naujų jėgų šaltinį - Vasario 16 gimnaziją. 1955 m. Ramovės centro valdyba gimnazijai įteikė virš \$1,000. Už šią auką viena gimnazijos klasė pavadinta Sąjungos Ramovės vardu. Apytikriais apskaičiavimais iki šiol ramovėnai Vasario 16 gimnazijai surinko ir įteikė virš \$2,500. Ir toliau gimnazija remiama, siunčiant aukas iš skyrių išdų arba per ramovėnų suorganizuotus ir vadovaujamus remėjų būrelius.

LIETUVOS LAISVINIMO PASTANGŲ RĖMIMAS.

Sąjunga Ramovė remia mora-

liškai ir aukomis mūsų veiksmų Lietuvos laisvinimo darbus ir pastangas. Beto, kada Jungtinių Tautų plenumas, JAV ar kitų kraštų vyriausybės bei institucijos padaro Lietuvą ginančių ar skriaudžiančių pareiškimų ar žygių, Ramovė nepasilieka kurčia. Tokiais atvejais Sąjungos centro valdyba ir kartais skyriai, siunčia atitinkamoms vyriausybėms, institucijoms bei prezidentams padėkos laiškus už Lietuvos interesus giminą ir protestus, jei mūsų tautos interesai pažeidžiami. Gauti iš adresatų atsakymai yra įdomūs, istorinės reikšmės dokumentai.

Ramovės centro valdyba ir skyriai bei paskiri ramovėnai aktingai talkininkavo Senatoriaus Kersteno Komisijai, kai ji 1953 m. vykdė tyrimą apie Pabaltijos valstybių okupavimą ir įjungimą į Sovietų Sąjungą. Ramovėnai komisijai pateikė daug svarbių dokumentų, parodymų ir sovietų armijos Lietuvos okupacijos schemą.

ŽALGIRIO MŪŠIO 550 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS.

Šio reikšmingo istorinio įvykio paminėjimas išeivijoje buvo suorganizuotas 1960 m. Sąjungos Ramovės iniciatyva, glaudžiai bendradarbiaujant su LB, kūrėjais - savanoriais, šauliais ir birutininkėmis. Visuose kraštuose ir valstybėse, kur yra ramovėnų, kūrėjų - savanorių bei šaulių skyriai šis minėjimas buvo atliktas platesniu ar siauresniu mastu. Ypač Chicagoje Žalgirio mūšio jubiliejus buvo gražiai ir įspūdingai paminėtas.

Be to, tai sukakčiai atžymėti ramovėnų pastangomis iš spaudos išėjo du leidiniai. Pirmąjį išleido "KARYS". Tai O. Urbono lietuvių kalba knyga "Žalgirio mūšis". Antrąjį leidinį, parašytą dr. K. Jurgėlos anglų kalba "TANNENBERG 15 July 1410", išleido Ramovė. Tos knygos atspausda 3000 egz. Išlaidų turėta apie \$1,300. Pinigus sutelkė ramovėnai, aukodami, rinkdami aukas ir knyga platindami. Iki š. m. balandžio 1 d. tos knygos 2500 egz. kaip dovana išsiuntinėta bibliotekoms, knygynams, įvairioms karo mokykloms, karo akademijoms, karių klubams bei atskiriems žymiesiems asmenims čia šiame krašte ir kitose valstybėse. Iš knygos gavėjų gaunami šimtai padėkos laiškų. Tokiu plačiu mastu knygos paskleidimu atliktas svarbus ir naudingas Lietuvos vardo garsinimas ir to istorinio įvykio-Žalgirio mūšio priminimas plačiam pasauliui. Tai konkretus ir svarbus darbas Lietuvos bylos grandinėje.

NARIŲ KARINIO BEI KULTŪRINIO LYGIO PALAIKYMAS BEI KELIMAS.

Tas darbas vykdomas skyriuose. Tuo tikslu organizuojamos paskaitos, kultūriniai parengimai bei iškilos. Ką kiekvienas skyrius šioje srityje yra dešimtmečio būvyje atlikęs yra smulkiai sužymėta Sąjungos dešimtmečio knygoje. Bendrai imant kiekviename skyriuje per metus buvo nuo 2-ų iki 4-ų paskaitų. Skaitlingesni skyriai jį turi ir daugiau. Paskaitų temos įvairios. Bet daugiausiai karinio pobūdžio.

Išvykos daromos vasaros metu, aplankant kurios nors istorinės reikšmės turinčias vietas.

Išvykos metu kairie skyriai parūpina ir paskaitas, o kiti suruošia bendrus pietus su šokiais, dainomis. Tokiose išvykose dalyvauja birutininkės ir svečiai. Niagaros Pusiasalio ramovėnai kiekvienais metais atlieka kelius sportinio šaudymo pratimus ir turi varžybas su Kanados lietuvių šauliais ir Medžiotojų D-ja. Šaudymo pratimus ir jojimo sportą organizuoja ramovėnų Pietų Australijos skyrius.

Mūsų dvasios stiprintojas ir karinių žinių teikėjas yra Pasaulio lietuvių veteranų mėnesinis žurnalas "KARYS" - Sąjungos Ramovės organas.

Apie šį žurnalą tenka pasakyti, kad jis yra ištikimas lietuvių kario palydovas, gimęs nepriklausomybės kovų metu ir tada stiprines kovojantį karį moraliai. Klaikiais išeivio kario keliais "KARYS" mus atlydėjo į šį kraštą. Čia jis įsikūrė 1950 metais. "Karys" yra ne tik mums kariais, bet ir kiekvienam lietuviui mielas, savas, įdomus ir brangus dėl to, kad jo puslapiuose mes randame, kas mus gaivina, stiprina, kas mus jungia ir skatina bendram darbui ir kovai dėl Lietuvos laisvės, gerovės ir garbės.

"KARIO" bendradarbiams paskatinti nuo 1960 m. sausio 1 d. įsteigtas Ramovės Premijų Fondas, kurio tikslas - teikti premijas už tilpusius Kary metų bėgyje geriausius straipsnius. Fondui pinigų sudeda skyriai. Kiekvienais metais paskiriama nemažiau 3-jų premijų. Premijos dydis \$25,00 - 100,00. Premijuotinus straipsnius išrenka ir premijas paskiria specialios ramovėnų komisija. Iki 1960 m. ramovėnai "KARIUI" paremti paaukojo \$3,119.84.

Baigiant šią trumpą ramovėnų veiklos apžvalgą reikia pastebėti, kad daug Ramovės narių yra įsijungę ir į kitų lietuvių organizacijų veiklą. Ypač ramovėnai reikšmingai LB, skautuose, sporto, kultūros bei šalpos srityse. Kai kurie Ramovės skyriai teina į LB (Cleveland, New Yorko sk.) O Philadelphijos ramovėnų skyrius yra BALFO skyriaus nariu, mokančių BALFO skyriui metinį nario mokestį.

IŠVADA

Kaip reikėtų vertinti mūsų organizacijos dešimtmečio veiklą? I tai galima atsakyti vienu sakiniu, būtent: mes manome, kad L.V.S. Ramovės dešimtmečio veikla buvo pozityvi, reali ir visais atvejais naudinga ir prasminga bendriems Lietuvos ir lietuvių interesams. Tačiau galutinai išvadas dėl mūsų veiklos patiekama padaryti mūsų plačiai visuomenei.

ATEITIES VEIKLOS GAIRĖS (SIŪLYMAS)

Turint prieš akis daugiau kaip 10 metų savo organizacijos patyrimą, Sąjungos centro valdyba mano, kad Ramovė turėtų siekti 4-5 metų būvyje atlikti šiuos svarbesnius darbus:

1. Toliau tęsti ir puoselėti mūsų tautos ir lietuvių karines tradicijas, apie kurias kalbėta šio pranešimo pradžioje. Tik tas tradicijas reikia stengtis labiau įprasminėti, pabrėžti jų reikšmę ir sudaryti sąlygas, kad mūsų jaunimas jose galėtų auklėtis.
2. Toliau remti Lietuvos Laisvės Kovų invalidus.
3. Išleisti Lietuvos karo istorijos populiarią veikalą, kurio paruošimo darbus speciali komisija yra gerokai pastūmėjusi pirmyn.
4. Surasti autorių, kuris parašytų anglų ar lietuvių kalba veikalą apie Salaspilio-Kircholmo mūšį, kurio 360 metų sukaktis bus 1965 m. rugsėjo 27 d. Tam numatyti atitinkamą honorarą.
5. Paskirti atitinkamą premiją už literatūrinį veikalą (romaną, apysaką) iškeliantį Lietuvos kario (karių) heroiskumą ir pasiaukojimą tėvynei.
6. Paskirti \$1,500 premiją dalininkui už paveikslą iš Nepriklausomybės kovų, vaizduojantį Lietuvos kario (karių) didvyriškumą.
7. Sutelkti \$1,000 ir šiais Maironio metais įteikti per LB liuanistinėms mokykloms paremti.
8. Sąjungai Ramovėi įstoti į

RYTŲ EUROPOS TRAGEDIJA (10)

Vienintelė išeitis

Niūrūs yra veidai lenkų karininkų, susirinkusių generolo Boro būstinėje. Tvankus rūšio oras. Neramiai mirkčioja elektros lemplė nuo vokiečių artilerijos smūgių.

Vokiečiai atsigabeno sunkiausias pasauly patrankas, - kalba operacijų skyriaus viršininkas, pulkininkas Monter. - Jos turi 60 cm. kalibrą. Vokiečiai jas buvo naudoję prie Sevastopo-

lio, Dabar jomis šluoja nuo žemės paviršiaus mūsų miestą.

Sukilėlių būklė blogėja diena iš dienos. Generolas Boras turėjo pasitraukti iš savo būstinės Kamlerio fabrikuose. Dabar jis beviltiškai kovai vadovauja iš vienos mokyklos rūšio Barokova gatvėje. Generolo veidas išblyškęs ir sulyšęs, jis kasdien per radiją maldauja Londoną ir Maskvą pagalbos.

Rugpjūčio 9 dieną anglų lėktuvai pirmą kartą numetė maisto ir kovos reikmenų bombas. Didžioji jų dalis buvo nunešta už vokiečių linijų.

Praėjus dvylikai dienų po sunkio pradžios, pradėtas didysis puolimas prieš senamiestį. Iš dviejų šimtų patrankų šaudavo vokiečiai į apsuptuosius; tačiau pirmoji SS junginių ir policijos batalionų ataka atmušama.

Degančių namų rūšiuose, griuvusių duobėse skamba Lenkijos himnas: "Jeszcze Polska nie zginela" - Lenkija dar nežuvo.

Rugpjūčio 13 dieną, po dviejų savaitų tylos, ateina pirmasis komentaras iš Maskvos. Rūtais veidais klausio Boro štabo karininkai sovietinės žinių agentūros Tasso pranešimą, kurį kartoją Londono radijas BBC:

"Tassas turi informacijų, kurios įrodo, kad lenkų sluoksnių Londone, atsakingi už Varšuvos sukilimą, nebaudė šios akcijos suderinti su sovietų karine vadovybe. Tokiomis aplinkybėmis, lenkų emigrantų sluoksnių Londone yra atsakingi už šių įvykių pasėkas."

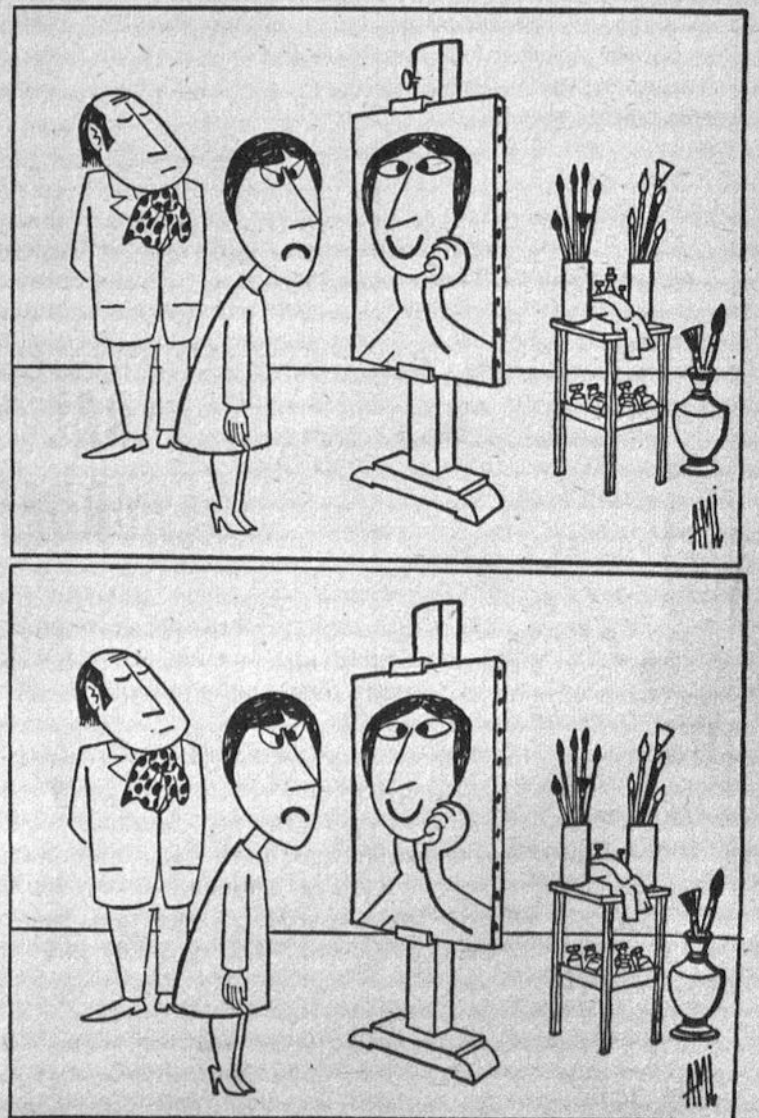
Rugpjūčio 15 dieną visi vokiečių kariniai junginiai Varšuvoje perduodami SS generolui Bach-Zelewskui, kuris skiriamas "komanduojančiu generolu Varšuvos erdvėje".

Bach-Zelewski, anksčiau buvęs specialus įgaliotinis kautyinių su partizanais klausimams Rytų fronte, nėra žmogus, kuris tokius reikalus čiupinėtų su šilkinėmis pirštinais. Iš kitos pusės, jis parodo daugiau žmoniškumo, negu prieš tai vadovavęs generolai: jo priešas gen. Boas 1961 metais paliudija Muencheno teisme: "Bach-Zelewski išgelbėjo gyvybes tūkstančiams lenkų."

Generolas Bor jau nebeteri jokių iliuzijų dėl kovų galo. Bet jis tebetiki esąs pakankamai stiprus toliau priešintis. Rugpjūčio 17 dieną jis nieko neatsako į vokiečių pasiūlymus kapituliuoti. Pagaliau juk dar stiprus lenkų junginiai tebekovoja įvairiose miesto dalyse: Zoliborze, Pavys-

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite 5 puslapyje.

ŽVILGSNIS Į BENDRUOMENĘ

AL Bendruomenės Tarybos sesijai praėjus, rezoliucijas ir nutarimus priėmus, verta mesti trumpą žvilgsnį į kelias būdingesnes detales, kurios nusako tolimesnį jos kelią. Tarybos Prezidiumo pirmininkas Stasys Barzdukas savo trumpame pranešime sakydamas, kad "Bendruomenės darbas mums yra labai gera visuomeninė mokykla", neklydo. Tai tikrai daug kam visuomeninė mokykla, kurioje vertėtų ir iš klaidų pasimokinti.

Susiklausymas ir gera valia yra sveikintini, kai jų siekiama iš visų pusių. Nuolaidumas ir kompromisai Bendruomenės nenaudai, vien "susiklausymui šildyti", ne visad išeina į naudą.

Vienas būdingas pavyzdys iškilo Tarybos sesijos metu Lietuvių Fondo reikalus svarstant. Visi atsimename, kaip to Fondo idėja buvo kilusi Bendruomenės vadovybėje, kaip to fondo steigimo iniciatyva buvo perimta privačių, kad ir geros valios, iniciatorių. Visa tai buvo padaryta neva tuo tikslu, kad Fondo apimtis būsianti platesnė ir visuomeniškesnė, jei jis neliks vien tik Bendruomenės rėmuose.

Iniciatyvos buvo parodyta, tai tiesa. Bet Lietuvių Fondas tik savo vadovybe liko savarankiškas, bet Tarybos sesijoje paaiškėjo, kad be Bendruomenės aparatūros Fondui reikiamų lėšų sudaryti neįmanoma. Kitaip sakant, įvyko tai, kas ir buvo numatyta: "visuomeniška" liko tik vadovybė, gi darbą dirbti vistiek reikalauja iš Bendruomenės. Tat koks gi dabar skirtumas tarp "visuomeniškesnio" Fondo ir tarp Fondo, jei jis būtų, kaip pradėta, Bendruomenės įsteigtas? Reikės dar daug pastangų ir daug geros valios parodyti, kol visuomenė bus įtikinta, kad tai nėra vien "daktarų fondas".

Tai viena iš pamokų visuomeninėje mokykloje. Kita pamoka, įgyta per vizitą pas Prezidentą Kennedį, irgi neturėtų likti užmarštyje. Atvirai ir gan nuosekliai pareikšti Bendruomenės siekliai ir uždaviniai Lietuvos laisvinimo darbo bare laukia tolimesnių ėjimų, tolimesnių pasirošimų. Tarybos sesijos metu ne vien Tarybos narių diskusijoje, bet ypatingai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos pirmininko dr. Songailas kalboje aiškiai girdimi balsai, kad Bendruomenė nesitenkins mokyklų vadovėlius ruošusi.

Bet toje darbo plotmėje pareiškimų neužteks. Kiek tai liečia politiniai-visuomeninio darbo sritį, vizitas Prezidentūroje neįtikino, kad egzaminas būtų išlaikytas bent patenkinamai. Tam darbui, atrodo, Bendruomenė turėtų prisitraukti tuos, kurie tam darbui jau yra pasirošę.

Srityse, kuriose veikia prityrę to darbo žinovai, Bendruomenė yra atsiekusi gražių rezultatų. Švietimo sritis nesusilaukia jokių priekaištų. Atsižvelgiant į darbą dirbančiųjų turimą tam tikslui laisvą laiką, yra atliktų pasigėretinų laimėjimų. Jų nereikėtų apleisti, metantis į naujos veiklos plotus. Tam tikslui reikia rasti tokių talkininkų, kurių jau nebereikia leisti per Bendruomenės "visuomeninę mokyklą".

(Jė)

NE VIETOJ PASIKARŠČIUOTA

Vasario 23 d. Dirvos Nr. 23, pradėjus skyrių "Svarstymai ir Nuomonės", redakcija tą skyrių įvedė tokiu pasisakymu:

"Pradedame Dirvoje skyrių, kuriame straipsnių autoriai gali laisvai išreikšti savo nuomones bei pažiūras, nesaistomi nei Dirvos redakcijos, nei Dirvos leidėjų priešingumo ar pritarimo toms čia reiškiamoms nuomonėms. Paskirais atvejais straipsnių autorių dalyvavimas šiame skyriuje nereiškia taip pat bet kokių susitapdinimo su Dirva ar jos leidėjų bei redaktorių ideologija ar pažiūromis".

Toliau tame redakcijos pareiškime sakoma, kad "daug kur įsi-gyvenusi rutina, idėjų stoka ir sveikos kritikos baimė marina mūsų visuomeninę ir kultūrinę veiklą".

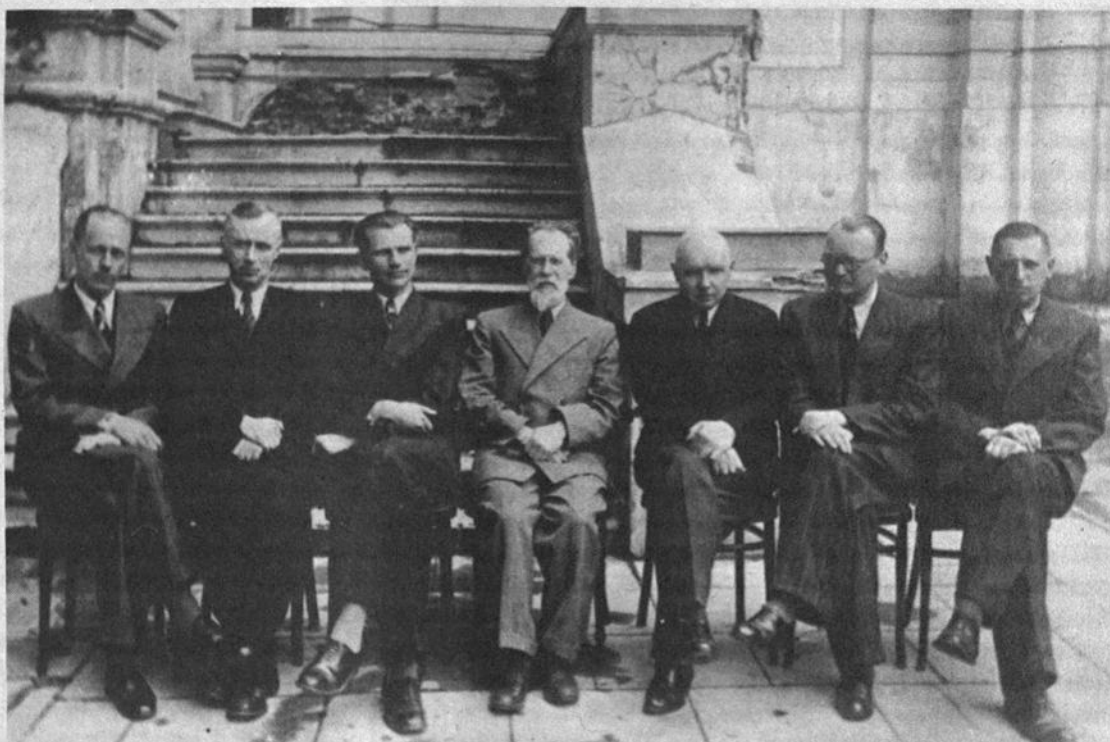
Baigiant, pasisakoma, jog "jei tuo principu vadovaujantis pavyks sukelti skaitytojuose ir visuomenėje didesnę dėmesį, reikia tikėtis, sumenkės ir pyktis tų, kurių nuomonės ir labai skirsis dėl čia kelsimų klausimų".

Tame skyriuje ir pasirodė vi-

sa eilė straipsnių, pasisakymų ir nuomonių. Dalis jų būtų galėję tilpti ir bet kuriame Dirvos puslapyje, dalis neatitiko Dirvos nustatymui. Bet - nuomonių ir svarstymų buvo, ir buvo jų įvairių, nei normaliai kad galima būtų tikėtis.

B. K. Naujoko straipsniai, tiesa, kontraversiniai, bet kad jame reiškiamos mintys reikštų Dirvos "sukimą bimbinkų keliais", kaip kad bando įrodinėti Laisvojoje Lietuvoje (12 nr. birželio mėn. 14 d) dr. Br. Jucys, yra niekas kitas, kaip apkaltinti Dirvos redakciją nebūtais dalykais.

Jeį jau ką galima būtų apkaltinti, tai Laisvosios Lietuvos redakciją už perėmimą iš Dirvos antraščių, kaip "Svarstymai ir Nuomonės" su K. Veržiko straipsniu, kuris puikliausiai galėtų tilpti Dirvoje pota pačia antrašte, "Kas ir Kur" ir pan. Bet jau diskutuojant, kad ir labai skirtingoms nuomonėms (dėl straipsniuose keliamų minčių) pasireiškiant, negi būtina tuoj insinuacijas skelbti ir redakcijos adresu? Jei tai pasikarščiajimas, tai dar

Vilniaus Universiteto Senatas 1942 m. gegužės 22 d. Sėdi iš kairės: teisių fakulteto dekanas doc. St. Žakevičius, matematikos - gamtos fakulteto dekanas e.o. prof. P. Katilius, prorektorius e.o. prof. D. Krivickas, rektorius o. prof. M. Biržiška, ekonomikos fakulteto dekanas o. prof. V. Jurgutis, humanitarinių mokslų fakulteto dekanas e.o. prof. J. Puzinas ir sekretorius doc. A. Salys.

NEIŠSEMIAMAS TAUTŲ TRADICIJŲ ŠALTINIS (3)

STASYS ŽYMANTAS

Kovoje dėl tautos laisvės

1940 m., pirmosios sovietinės okupacijos išvakarėse, Lietuvos universitetiniame mokslo ir visuomenės darbe ir gyvenime dar žymia dalim tebevyravo ir daug kur tebevadovavo senojo lietuvių

akademikų karta, kuri paruošė kelią ir dirvą ne vien Lietuvos universitetui atgaivinti, ir vėliau jo darbe reikšmingai pasireiškė, bet ir pačiai Lietuvos nepriklausomybei atstatyti.

Tai buvo, visų pirma, profesorai - Lietuvos nepriklausomybės akto signatarai Steponas Kairys, prelatas Kazimieras Šaulys, Pranas Dovydaitis, Mykolas Biržiška.

Kai 1940.1.1 d., lygiai su 21 metų pavėlavimu, Vilniuje pradėjo veikti nepriklausomos Lietuvos atkurtas ir Kaune parengtas Vilniaus universitetas, jo rektoriumi buvo išrinktas Mykolas Biržiška, kuris prieš 21 metus, 1919.III.1 d. tame pačiame Vilniuje, Lietuvių Mokslo Draugijos Aukštuosiuose Mokslo Kursuose skaitė pirmą paskaitą iš lietuvių literatūros istorijos.

Taigi, 1940 m. Lietuva jau turėjo du universitetus: Vytauto Didžiojo Kaune ir Vilniaus universitetą.

Vytauto Didžiojo universiteto rektoriumi buvo profesorius Stasys Šalkauskis, 1920-22 m. buvęs Lietuvos Aukštųjų Kursų Kaune lektorius, kuris universitete dirbo nuo pat pirmųjų jo atgaivinimo dienų.

Fakultetuose taip pat tebedėję ir, jiems tebevadovavo dar tie profesorai, kurie 1922 m. sudarė tų fakultetų branduolius. Pavyzdžiui, teisių fakulteto dekanu buvo taip pat buvęs Lietuvos Aukštųjų Kursų lektorius ir juridinio skyriaus vedėjas Augustinas Janulaitis. Gamtos-matematikos fakulteto dekanu tebebuvo to skyriaus vedėjas Lietuvos Aukštuosiuose Kursuose ir buvęs jų lektorius Zigmas Žemaitis.

IŠKYLA JAUNOJI AKADEMINĖ KARTA

Tačiau, ypač per antrąjį universiteto veiklos dešimtmetį, ne tik pačiame universitete ir jo darbuose, bet taip pat Lietuvos valstybiniame, kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime jau vis svariau reiškėsi antroji lietuvių akademikų karta, paties universiteto išauginta ir parinkta.

Pavyzdžiui, paskutinėje nepriklausomos Lietuvos vyriausybėje dalyvavo trys universiteto žmonės: teisingumo ministeris docentas Antanas Tamošaitis, susisiekimo ministeris lektorius Jonas Masiliūnas ir finansų vice ministeris privat-docentas Domas Cesevičius.

Šios antrosios lietuvių akademikų kartos vaidmuo vis labiau stiprėjo ir jei Lietuva būtų išvengusi karo ir okupacijos, arba jei ji, karui pasibaigus būtų galėjusi vėl atstatyti savo nepriklausomybę, tos jaunosios akademinės kartos įtaka Lietuvos gyvenimui būtų dar reikšmingesnė.

Deja, žymiai savajame universitete išaugusios jaunosios lietuvių akademinės kartos daliai tą savo pasirošimą ir įgytas žinias teko panaudoti ne mokslo ir mokymo darbui, ne Lietuvos valstybinio, teisinio, ūkinio, socialinio gyvenimo gerinimui ir kėlimui, ne tautinės kultūros gilinimui, o kovai prieš okupantus. Tai kovai

buvo paaukoti geriausieji tos jaunosios lietuvių akademinės kartos kūrybiniai metalai, ir nevienuos tos kartos atstovų, daug žadėusių ar jau net rimtai savo darbais pasireiškusių jaunųjų lietuvių docentų, privat-docentų, adjunktų, lektorių ir asistentų, kovoje už Lietuvos laisvę atidavė savo gyvybę.

LAISVĖS KOVAI VADOVAUJA UNIVERSITETAİ

1940 m. staiga griuvus Lietuvos valstybiniam aparatui ir okupantams likdavus Lietuvos kariuomenę, susovietinus administracinį aparatą, tautinio lietuvių pasipriešinimo našta ir vadovavimas savaime atiteko Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetams. Jie to uždavinio nesikratė ir jį garbingai vykdė.

Lietuvos universitetai Vilniuje ir Kaune buvo tautinio pasipriešinimo židiniai per pirmąjį bolševikmetį, organizavo ir vadovavo 1941 m. Birželio Sukilimui.

Universitetiniai sluogsniai taip pat žymia dalim organizavo ir vadovavo lietuvių rezistencijai vokiečių okupacijos metais. Didesnė pusė Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narių vis sudarė universiteto žmonės. Jo pirmininku buvo Vytauto Didžiojo universiteto profesorius ir dekanas Steponas Kairys.

Vokiečių okupacijos metais Vilniuje sudaryto lietuvių tautinio pasipriešinimo komiteto narių dauguma taip pat buvo universiteto žmonės. Tam komitetui vadovavo kitas žymus socialdemokratų veikėjas, vėliau Sibire nukankintas profesorius Antanas Žvironas.

Lietuvos universitetų vaidmuo tautiniame lietuvių pasipriešinime nesumažėjo ir antrąjį sovietų okupacijai atėjus. Tik to pasipriešinimo sąlygos, jo apimtis ir uždaviniai jau buvo skirtingi ir žymiai sudėtingesni.

OKUPANTŲ TERORO AUKOS

Jau pirmasis bolševikmetis skaudžiai palietė abiejų - Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetų - mokslo personalą. Neskaitytą iš universiteto pašalintus profesorius, jų tarpe Vytauto Didžiojo universiteto rektorių profesorių Stasį Šalkauskį, į bolševikinius kalėjimus ir Sibirą nukeliavo, daugelis negrįžtamai, profesoriai ir docentai: Pranas Dovydaitis, Augustinas Voldemaras, Leonas Bistras, Antanas Tamošaitis, Jonas Aleksa, Ignas Končius, Izidorius Tamošaitis, Pranas Dielininkaitis, Domas Cesevičius, Jonas Masiliūnas.

Per nacių kalėjimus ir kace-tus perėjo profesoriai, docentai ir asistantai: Vladas Jurgutis, Balys Sruoga, Adolfas Darnušis, Juozas Vėbra, Algirdas Vokietaitis, Mečys Mackevičius, Pranas Germantas-Meškauskas, Jurgis Valiulis.

Nacių kalėjimo teko paragauti profesoriams Steponui Kairiui, Antanui Tumėnui ir visam Vytauto Didžiojo universiteto senatui. Naciams jį suėmus, Kauno kalėjime Vilniaus universitetą "atstovavo" prorektorius Domas

Krivickas. Laimei visi jie neilgai tebuvo kalinti ir greit vėl išvydo laisvę.

Antrojo bolševikmečio sovietinis teroras iš Lietuvos akademikų eilii išplėšė Tada Petkevičių, Leonidą Karsaviną, Antaną Žvironą, Juozą Keliuotį, Algirdą Jurskį, Vytautą Jurgutį. Iš jų tik du grįžo iš Sibiro katorgos spalaužta sveikata. Kitų jau nebėra gyvųjų tarpe.

O kas gi beatsimins, besuskaičiuos ir įvardins visus tuos Lietuvos aukštųjų mokyklų šimtus studentų, kurie už Lietuvos laisvę kovojo, kentėjo ir žuvo okupantų kalėjimuose, koncentracijos stovyklose ar Sibiro taigose?

ATSIREMIKIME SAVO TRADICIJOMIS

Minint šiais metais Lietuvos universiteto atgaivinimo 40 metų sukaktį, argi nebūtų privaluturėti savo ir svetimųjų dėmesiui gerai paruoštą leidinį, skirtą Lietuvos universiteto vaidmeniui nepriklausomame valstybės gyvenime laisvės metais ir tautiniame lietuvių pasipriešinime okupacijų metais nušviesti ir išryškinti?

Ir kam gi kitam, jei ne šiai reikšmingai senojo ir garbingojo Lietuvos universiteto atgaivinimo sukaktčiai atžymėti, jo atsiekimams per pirmąjį nepriklausomos Lietuvos dešimtmetį išskirti ir pabrėžti, jo nepalaužiamai laisvės kovai per antrąjį okupacinį dvidešimtmetį pavaizduoti ir toje kovoje sudėtos aukoms pagerbti, turėjo būti skirtas šių metų pirmasis Lituanus žurnalo numeris?

Tačiau visa, ką šiandien turime, buvo tik visiškai iki šiol užsienio lietuvių spaudos šios reikšingos Lietuvos universiteto atgaivinimo sukakties nutylijimas, Akademinių Skautų Sąjūdžio, Ateitininkų Sendraugių ir Lietuvių Tautinių Korporacijų Sambūrio tolimajame ir nuošaliajame Ramiojo vandenyno pakraštyje surengtas kuklus, bet prasmingas minėjimas, ir tą minėjimą savo atsilankymu pagerbusio, Lietuvos nepriklausomybės akto signataro ir Vilniaus universiteto rektoriaus, profesoriaus Mykolo Biržiškos dar Vokietijoje išleista nedidelė atsiminimų knygelė iš Vilniaus universiteto darbo ir kovos pirmuoju bolševikmečiu. Ir dar - to paties Mykolo Biržiškos sutrupintai ir nepilni prisiminimai iš Vilniaus universiteto darbo ir kovos vokiečių okupacijos metais, arspausdinti taip pat Vokietijoje ėjusiam ir šiandien jau visai pamirštame savitraštyje Tėviškės Garse.

Tai viskas, ir nieko daugiau.

Tuo tarpu, prieš 383 metus (kurto ir prieš 40 metų atgaivinto Lietuvos universiteto istorija, jo vaidmuo tautinės kultūros kūrime, tautos atgimimo ir nepriklausomybiniame sąjūdyje, nepriklausomos Lietuvos gyvenime, tautiniame lietuvių pasipriešinime, lietuvių pastangose apsaugoti ir išlaikyti tautinės kultūros brangų palikimą okupacijų metais, sudaro juk vieną pačių gražiausių ir prasmingiausių lapų lietuvių tautos istorijoje.

Tautinės išikimybės skelbiama idėja liks tik tuščiu šūkiu, jei ji nebus atremta ir įtvirtinta giliu tautos laisvės kovos ir tautinio išsivadavimo tradicijų pažinimu ir jų išjautimu.

Tų tradicijų, tautos kūrybingumo, nepalaužiamos tautos dvasios ir ryžto neišsemiamas šaltinis yra šimtmetinė Lietuvos universiteto istorija.

Pabaiga sekančiame straipsnyje: TEGYVUOJA VENGŖŲ REVOLIUCIJA...

KORP! NEO-LITHUANIA VASAROS STOVYKLA

Šiais metais neolithuanų vasaros stovyklą įvyksta prie Atlanto gražioje J. Kapočiaus vasarvietėje - Osterville Manor Cape Cod, Mass. nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 3 d.

Visi korporantai prašomi atostogas taip sutvarkyti, kad galėtumėte dalyvauti stovykloje.

Vyr. Valdybos pavedimu šiemet stovyklą organizuoja ir praveda New Yorko neolithuanai. Visais stovyklą liečiančiais reikalais prašome kreiptis į E. Noaką - 103-53 104th St., Ozone Park 17, N. Y.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

PASIŽIŪRĖKIME Į AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS STATUTĄ (1)

V. RASTENIS

Kilus kalboms apie reformų reikalingumą Amerikos Lietuvių Taryboje, lietuvių laikraščiai gavo iš ALT sekretariato išsiaiškinę ALT statuto tekstą su visomis galiojančiomis pataisomis bei papildymais. Kai kurie laikraščiai jį persispausdino. Tai geras patarimas visiems, kurie mano, kad reformų reikia, bet kurie po ranka neturėjo to dalyko, kurio taisymą ar pertvarkymą nori svarstyti.

Dirvos redakcija mano būsią tikslingiausia neapsiriboti vien tik to teksto perspausdinimu, bet jį ir panagrinėti. Tad statutas čia bus cituojamas, nors ir ne visas, bet dalimis, kiekvieną dalį pasvarstant atskirai.

I. TIKSLAI

1. Amerikos Lietuvių Taryba (ALT) siekia: jungti visas Amerikos lietuvių demokratines jėgas bendram darbui -- remti, palaikyti ir skleisti pagrindinius demokratybės dėsnius lietuvių tarpe; ginti ir saugoti Jungtinių Amerikos Valstybių nepriklausomybę, garbę ir demokratinę santvarką; remti ir palaikyti visų tautų -- didelių ir mažų -- lygias teises į laisvą ir nepriklausomą valstybinį gyvenimą, kovoti už pagrindines žmogaus asmens teises.

2. Skatinti Amerikos lietuvių remti J.A.V. karines pastangas, siekiant pilnutinės pergalės prieš totalitarinius agresorius ir pasitovios taikos, pagrįstos teisingumo demokratybės ir laisvės pagrindais.

3. Dirbti, kad dabartinio karo pergalė įvykdytų Atlanto Čarterio dėsnius ir ypatingai žiūrėti, kad jie būtų pritaikyti Lietuvai, atsteigiant jos nepriklausomybę istoriškai - etnografinėse sienose, su reikalingais geografiniais ir ekonominiais korektivais.

4. Teikti moralinę ir medžiaginę pagalbą Lietuvos žmonėms jų kovoje dėl laisvės ir šelpiti pabėgusius nuo priespaudos ar išstremtus jos piliečius.

5. Skleisti visuomenėje teisingą informaciją apie Lietuvą ir ginti ją nuo priešų prasimanymų bei žmeižtų.

6. Kooperuoti, kiek galima, su Lietuvos Respublikos įstaigomis ir Lietuvos piliečių susibūrimais kurių tikslas atitinka ALT tikslus.

7. Palaikyti santykius su kitomis tautybių grupėmis, turinčiomis panašius tikslus.

ALT tikslų formulavimas užmotas nepalyginti plačiau, negu gali būti tokios lietuvių organiza-

cijos paskirtis. Gal tai buvo reikalinga, siekiant padaryti geresnį įspūdį inkorporacijos akto priėmimo sprendimui teisėjui -- pasirodyti, kad tai yra Jungtinių Valstybių reikalams labai svarbi organizacija. Bet iš esmės A.L. Tarybai nėra reikalo tokiose bendrybėse slėpti pagrindinį ir specifinį savo tikslą -- rūpintis Lietuvos nepriklausomybės atgavimu.

Jungtinių Amerikos Valstybių nepriklausomybei, garbei ir demokratinei santvarkai ginti bei saugoti yra kitos, tam tikslui pažėgnos institucijos ir Amerikos lietuviai, piliečiai ir net rezidentai, atitinkama tvarka jų pastangose dalyvauja. Lietuvių, net ir geriausiai organizuotų, atskiras vaidmuo tame reikale vargiai ar galėtų lygintis net su ant jaučio rago tupėjusios musės vaidmeniu laukų darbuose...

Ir "pagrindiniams demokratybės dėsniams" lietuvių tarpe palaikyti ar skleisti Amerikoje yra ir seniai prieš Tarybos įsteigimą jau buvo pakankamai organizacijų bei kitų priemonių. Taryba per du dešimtmečius, neskaitant jų deklaracijų pakartojimų, nei kešinosi ta prasme veikti, nei veikė, nei to reikėjo. Tas pats tinka pasakyti ir apie deklaraciją, užsimojančią kovoti apskritai už pagrindines žmogaus asmens teises bei už visų tautų teises į nepriklausomybę.

Trečiasis punktas jau atvirai kalba apie tiesioginę ALT paskirtį, bet ir čia tebėra anais laikais įrašyti žodžiai: "Dirbti, kad dabartinio karo pergalė įvykdytų Atlanto Čarterio dėsnius".

Statute nėra pažymėta, kada jis rašytas, tai 1962 metais savaime kyla klausimas, kokio "dabartinio" karo pergalė turi įvykdyti Atlanto Chartą. Betgi čia, tur būt tebekalbama apie karą, kuris seniai pasibaigė ("atšalo"), deja, Atlanto Chartos dėsnių įvykdymo nepasiekė...

Čia pat bandoma kvalifikuoti ir siekiamą Lietuvos nepriklausomybę, nurodant, kokiose sienose turi būti Lietuvos valstybė. Bet pasisakoma apie taip neapibrėžtai, kad iš tikrųjų nieko nepasakoma.

Kai 1918 metais Lietuvos Taryba skelbė Lietuvos nepriklausomybę, tai jos užsibrėžimas siekti tik etnografinės Lietuvos sienų turėjo bent tą reikšmę, kad atsisakoma nuo istorinių sienų, apėmusių plotą, apie devynis kartus didesnę už etnografinės Lietuvos žemes. Nors etnografinės Lietuvos ribos niekad nebuvo ir nėra visiškai tiksliai sąvoka, bet kaip antitezė prieš istorines sienas jos visgi daug sakė. Bet ką reiškia "istoriškai-etnografinės" sienos? Ir koki, bent maždaug, turėtų būti joms "reikalingi geografiniai ir ekonominiai korektyvai"? Tai yra kalba apie

nežinia kokio dalyko, nežinia kokias pataisas.

Jei nesirytama apie tokius dalykus kalbėti konkrečiau, tai geriau apie sienas statute iš viso nekalbėti.

Kvirtame punkte, šalia pagalbos laisvės kovai, kalbama ir apie pabėgėlių bei tremtinių šalinimą. Bet netrukus po šio statuto suredagavimo buvo įsteigtas Balfas, kuris perėmė visas šalpos funkcijas, ir jis tebeveikia, likviduoti nenumatomas, tad nebėra ir prasmės tą kitur atliktą užduotį laikyti įrašytą ALT statute.

Penktame punkte kalbama apie informaciją ir priešiškos informacijos atėmimą. Tai ne tikslas, o tik viena iš svarbiųjų priemonių tikslui siekti. Kooperavimas su "Lietuvos Respublikos įstaigomis ir Lietuvos piliečių susibūrimais" kaip ir palaikymas santykių su "kitomis tautybių grupėmis" irgi yra priemonės, ne tikslai. Priemonės reikia veiksmingiau vartoti, bet nebūtina jas surašyti statute, kadangi priemonių gali būti ir yra sugalvojama bei vartojama daug daugiau, ir jų visų iš anksto nei numatyti, nei surašyti.

Tad, vietoj to išpūsto, pasenusio susieto su jau seniai praėjusiu karu ir nereikalingais dalykais perkrauto tikslų bei priemonių mišinio geriau būtų turėti trumpą ir atvirą apibūdinimą, kas ALT yra ir kam ji yra. Būtent, reikia ir pakanka pasakyti tik tiek, kad ALT yra lietuvių kilmės amerikiečių, palaikančių savo kilmės krašto valstybinės nepriklausomybės idėją, reprezentacinis centras siekti Jungtinių Amerikos Valstybių valdžios ir visuomenės paramos Lietuvos valstybės nepriklausomybei atstatyti.

(Bus daugiau)

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 16-27 dail. Kestučio Zapkaus paroda ruošiamą Studentų Skautų Sąjungos Jaunimo Centre.

BIRŽELIO 23 D. Chicago's Lietuvių Moterų Klubas Gintaro balius South Shore Country klube.

BIRŽELIO 24 D. Tėvų Marijonų Bendradarbių piknikas Clarendon Hills, Ill.

BIRŽELIO 24 Lietuvių Gydytojų Illinois Sąjungos pavasarinis pobūvis Congress-Pick viešbutyje 5:30 val. vak.

BIRŽELIO 29 Nuosavybių Savininkų Susivienijimo Brighton Parko skyriaus susirinkimas Vengliausko salėje.

LIEPOS 8 D. Marquette Parko Namų Savininkų piknikas Bruzelienės darže.

LIEPOS 25 - RUGPIŪČIO 10 D. Tarptautinė Prekybos Paroda McCormick Place, Lietuvos skyrius organizuojamas Lietuvių Bendruomenės Chicago's Apygardos.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE PARAMA

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
2. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
3. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
4. GERMAN BRANDY
10 metų senumo 5th 4.39
5. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th 5.29
6. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th 3.59
7. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th 3.98
8. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
9. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

Vertė J. P. PALUKAITIS

(31)

Viešbučio vedėjas prasižiojo protestuoti, tačiau jo lūpos sujudėjo be garso, o Grafas tęsė, ir kiekvienas jo žodis buvo šaltas ir mirtinis grasinimas:

— Tamsta pildysi mano nurodymus ir, būtent, labai tiksliai pildysi, ir tamsta už kiekvieną nesėkmę būsi atsakingas, nesvarbu, ar toji nesėkmė bus dėl tamstos kaltės ar ne. Priešingai, mielas — priverčiamieji darbai prie Juodosios jūros.

— Aš viską padarysiu, viską, — maldavo viešbučio vedėjas; jis jau buvo beveik praradęs protą iš baimės ir turėjo įsikibti į stalą, kad prislopintų savo drebėjimą. — Tikrai viską, drauge, prisiekiu!

— Duosim tau dar paskutinį šansą, — Grafas parodė galva Reinoldą. — Vienas mano žmonių. Panašus į šnipą, kurio mes dairomės, tai yra, šiek tiek panašus ir todėl mes jį padarėme dar panašesnį. Kai jis sėdi tamsiame jūsų laukiamojame kampe, galima jį net palaikyti žmogumi, kurio mes ieškome. Neatsargus priartėjimas — ir turime ryšininką. Ryšininkas viską pasakys, kaip visi žmonės

AVO būstinėje pasako, ir tada mes jau turėsime ir patį šnipą.

Reinoldas stebėjo Grafą — tik ilgąmetė treniruotė buvo įpratinsusi veidą išlikti be visiškios išraiškos — ir klausė save, ar to žmogaus išūlumas turi kokias nors ribas. Tačiau kaip tik šis begėdiškas išūlumas, tai Reinoldui buvo visiškai aišku, ir buvo geriausias bei saugiausias užsimaskavimas.

— Tačiau visa tai yra dalykai, kurie tamstos neliečia, — tęsė Grafas. — O štai nurodymas tamstai: kambarys mano draugui štai — pavadinkime jį, paprastumo dėlei, ponu Rakosiu, — ir būtent geriausias, kokį turite, su vonia, išėjimu į atsarginius laiptus, radijo aparatu su trumpomis bangomis, telefonu ir žadintuvu, toliau — visų viešbučio pagrindinių raktų publikatai ir visiškai netrukdytas. Ir niekas nebando klausyti jo pasikalbėjimų — tamstai juk turi būti žinoma, kad mes turime techninių įrengimų, kurie tokius bandymus tuoj pat išduoda. Jokia tarnaitė, joks kelnėris, joks elektrikas, šaltkalvis ar šiaip kas nors neturi priartėti prie jo kambario. Valgi kiekvieną kartą turi pats nunešti į jo kambarį. Pono Rakosio iš viso nėra, nebent jis pats nuspręstų pasirodyti. Niekas nežino apie jo egzistenciją, net tamsta pats jo niekada nematė, tamsta taip pat niekada nematė ir manęs. Ar visa tai tiksliai supratai?

— Taip, savaime suprantama, žinoma, — viešbučio vedėjas beviltingai griebėsi už paskutiniojo šanso šiaudelio. — Aš visa tai taip tiksliai išpildysiu, kaip tamsta pasakei, drauge. Galiu duoti savo žodį.

— Na, galbūt tamsta dar tikrai taip ilgai pagyvensi, kad galėsi numelžti dar porą tūkstančių svečių, — paniekinančiai pasakė Grafas. — Pasakyk tam asilui durininkui, kad jis laikytų savo snukį užčiauptą, ir tuoj pat mums parodyk kambarį.

Penkiomis minutėmis vėliau juodu buvo vieni Reinoldo kambaryje. Jis buvo nedidelis, bet patogiai įrengtas, turėjo radiją ir telefoną, ir atsarginiai laiptai buvo lengvai pasiekiami pro greta esančios vonios langą. Grafas apsidairė ir pritariančiai linktelėjo.

— Čia tamsta gana gerai įsitaisys, mažiausiai dviem trim dienoms. Ilgiau būtų pavojinga. Reikalų vedėjas laikys užčiauptą savo snukį, bet visada esama balių, kvailių arba profesionalų šnipelių, kurie pasirodys plepėti.

— O tada?

— Tada turėsim tamstai parūpinti kitą identifikaciją. Aš porai valandų priglasiu savo ausį, o paskui aplankysiu gerą pažįstamą, kuris yra tokių reikalų specialistas. — Grafas, kažką galvodamas, patrynė savo smakrą. — Aš manau, būtų geriausia, kad tamsta būtum vokiečių, kur nors iš Ruhro srities — Dortmundas arba Eseno. Labiau įtikintų, negu austras, tikėk man, Rytų-Vakarų prekyba prekėmis, kurių išvežimas yra uždraustas, jau pasiekė tokią apimtį, kad ryšius mezga patys tiekėjai, ir šveicarų arba austrų tarpininkų, kurie anksčiau tokias transakcijas atlikdavo, jau mažai bepasitaiko. Jie tapo toki reti paukščiai, kad iš karto daros įtartini. Tamsta galėtų, pavyzdžiui, būti atstovu firmos, kuri perdirba aluminį ir varį. Aš parūpinsiu tamstai knygą apie tuos dalykus.

— Bet tai uždraustos prekės?

— Savaime suprantama, mielas. Yra šimtai įvairių prekių rūšių, kurias Vakarų vyriausybės yra griežtai uždraudusios eksportuoti į Rytus, ir vis dėlto tos prekės milžiniškais ir kasmet didėjančiais kiekiais plaukia per geležinę uždangą — daugelio milijonų sumomis, kurių tikrojo dydžio niekas nežino.

— Visagali! — suško nustebęs Reinoldas, bet greit susivaldė: — Tai ir aš turėsiu pridėti savo įnašą ton srovėn?

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Nijolė Jankutė birželio 9 d. A. S. S. suvažiavime Christiana Lodge vasarvietėje buvo pakelta į tikrąsias nares ir gavo skaučių akademikų spalvas.

Neo-Lithuania dėkinga

Birželio 13 d. įvykusiame Korp! Neo-Lithuania Clevelando skyriaus valdybos posėdyje buvo aptarti gražiai pavykusio Literatūros vakaro įspūdžiai, to vakaro proga gauta moralinė ir materialinė pasipirtis. Ta proga neo-lithuanai, ryždamiesi tolimesniems darbams, kurie būtų sunkiai įvykdomi be didesnės talkos ir paramos, norėtų išreikšti savo nuoširdžią padėką visiems, kurie prisidėjo prie to vakaro pasisekimo ir paskatino mūsų jaunimą dar didesniu ryžtu ir pasišventimu siekti užsibrėžtų tikslų.

Ta gili padėka pirmučiausia priklauso režis. Petrui Maželiui.

Dėkingi jie ir kolegei Daliai Bružaitėi, paruošusiai tautinius šokius; svečiams iš Detroito — D. Miškinytei ir R. Sukauskui;

akordeonistams V. Marčiukaičiui ir R. Zylei.

Padėka priklauso rėmėjams: dail. Vyt. Ignui, Vilties Draugijai, ALT S-gos

PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPOS 28 T.G. Radijo vakaras Lake Shore Country Club salėje.

RUGPIŪČIO 5 D. 10-ji Lietuvių Diena Neurų sodyboje, Rengia LB Clevelando 1-os Ap. V-ba.

RUGSĖJO 8 D. D.L.K. Birutės Draugijos rengimas.

RUGSĖJO 29 D. Dirvos metinis spaudos balius - koncertas.

SPALIO 20 D. "Lietuva Mairo nio kūryboje" - akademinis minėjimas ir pobūvis šv. Jurgio parap. salėje.

SPALIO 6 D. Vlodo Braziulio vad. dramos studijos rengiamas dramatis Stasio Pilkos rečitalis.

LAPKRIČIO 24 D. L. V. S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

GRUODŽIO 2 D. Akademija Mairo Garbei - paskaita, Čiurlionio Ans. koncertas ir pobūvis Naujos parap. salėje.

Clevelandietė Matulionytė supažindina žiūrovus su mokinių parodėle, kuri buvo suruošta jaunimo šventės proga Neurų ūkyje.

V. Plodžinsko nuotrauka

Clevelando skyriui ir AL B-nės I apylinkei; valgių ir gėrimų bufete pasidarbavusioms ir aukojusioms korporantų motinoms ir žmonoms, taip pat bufete talkininkavusiems: Vl. Blinstrubui, St. Lukoševičiui ir V. Stuogiui.

• Norėtume matyti savo vienminčius A. L. Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus Joninių - Petrinių pobūvyje ir iš mūsų kaimyninių miestų: Akrono, Elyrios ir kitų Pobūvis su trumpa menine programėle ir vaišėmis rengiamas sekmadienį, liepos 1 d., A. ir B. Nasvyčių rezidencijoje ir sode, 10823 Magnolia Drive. Iš kitur atvažiuoti lengva: atvykę į Euclid Ave. ir E. 105-tos gatvės sritį, paklauskite kur Magnolia Drive. Tik pora minučių važiavimo.

Vietiniai dalyvavę Vasario 16-tos minėjime tose patalpose ir pageidavę, kad tokių sueigų būtų rengiama daugiau, štai dar viena. Atvykit su savo svečiais.

• Prašomi užsimokėti. Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus nariai prašomi sumokėti savo nario mokesį skyriaus valdybai. Galit palikti voke \$2.00 Dirvos redakcijoje, su užrašu iždininkui V. Blinstrubui. Kurie seniau priklausė skyriuje, dabar galit sugrįžti iš nau-

jo, mokėdami tik už šiuos metus \$2.00.

Skyriaus valdyba priima ir prenumeratas Prezidento Smetonos monografijai.

Jonas Brazauskas
parduoda namą — 16105 Trafalka Ave. 2 šeimų namas, pilnas rūšys, gazo pečiai, įnešti \$1,000.00. Telef. IV 6-6265. (70, 71, 72)

• Lietuvos partizanų kovų dainos, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš rišyklos. Clevelande jas galima gauti pas Vytautą Stuogį — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; Marijū Blyną — 6823 Bayliss Ave., telef. 361-8165; Vlada Ramanauską — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir Dirvoje.

Pelningas turtas

2 dviejų šeimų namai ant vieno sklypo. Vienas 12-os kambarių, kitas — 10. Abu labai gerame stovyje. 2 automobiliams garažai. A — 1 stovis. Investuojate 20% prašomos kainos.

Prie pat šv. Jurgio parapijos.

Bower Realty

UL 1-4064

(68, 69, 70)

Mūrinis 2 šeimų namas po 6 kambarius bute

Visai arti prie Euclid g.; 2 gaso pečiai, automatiniai vandens tankai; 2 garažai. Prašo 19,500 dol.

J. Širvaitis

Wm. T. Byrne Real Estate

1535 Hayden Ave.

Tel.: įstaigoje — MU 1-6100

Namuose — KE 1-4080

VISAIS

APDRAUDOS

REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

Cleveland 24

AR ŽINAI?

THAILANDO Karalius Phumiphon yra gimęs Cambridge, Mass., kada jo tėvas princas Mahidol studijavo mediciną Harvard Universitete.

CIKLONO metu medinis namas yra saugesnis už mūrinį, be to, saugiausia vieta namie yra rūšio pietvakarių kampas.

ŠUNŲ maistas JAV kainuoja per metus apie 300 milijonų dolerių už specialiai pagamintą šunims valgį ir 250 milijonų už šeiminių maisto likučius.

TINKAMIAUSIOS žmonių sveikatai laikomos šios JAV valstijos: Minnesota, Nort ir South Dakota, Iowa, Kansas, Missouri ir Nebraska. Pastaroji stovi visų priešaky, nes čia ilgiausiai gyvena žmonės.

JAV GYVENTOJŲ skaičius per paskutiniuosius 10 metų padidėjo 28 milijonais. Be to, pastebėti du faktai: mažėja gyventojų skaičius dideliuose miestuose, kaip New Yorke, Chicagoje, Philadelphijoje, Detroito, nes žmonės dabar mėgsta kurtis priemiesčiuose, ir iš 50 dabar 39 valstijose moterų daugiau kaip vyrų.

PRAKTIKA nustatė, kad žaidžiamas JAV futbolas yra 26 kartus pavojingesnis už krepšinį ir 130 kartų už boksą.

N.B.

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

SEPTYNI SKIRTUMAI

(Galvosūkio 2 psl. sprendimas)

1. Portreto ranka pratęsta. 2. Ant staliuko yra daugiau bonkų. 3. Dailininko dešinysis petys platesnis. 4. Portreto kaklas išryškintas. 5. Vazos apačia pakeista. 6. Dešinysis tepukų indelis platesnis. 7. Virš portreto nebėra vinys.

Prezidento Antano Smetonos monografijai garbės prenumeratos ir paprastos prenumeratos jau renkamos.

Garbės prenumerata — \$25.00 ir daugiau. Paprasta prenumerata — \$10.00.

Norintieji tą didelį leidinį užsiprenumeruoti, čekius siųskite Dirvai.

Garbės prenumeratoriai gaus geresniais viršeliais įrištą numeruotą leidinį su pažymėta savo pavarde.

Pats laikas jau dabar užsiprenumeruoti ir tuo paremti monografijos leidimą.

RADIO - TV - HOME

BERTI WITT — savininkas

11817 LORAIN AVE. CLEVELAND 11, OHIO TEL. 252-3840

DIDELIS ĮSPARDAVIMAS importuotų radijo aparatų nepaprastai atpigintom kainom; Blaupunkt, Telefunken, Grundig ir kiti paskutinės laidos stereo bei Hi-Fi aparatai.

Pritaikinti amerikoniškom stotim. Garantijos ir asmeniškias įrengimas jūsų namuose bei eksperto pataisymai.

Skambinkite nedelsdami ar atvykite pasižiūrėti, (išskyrus trečiadienius).

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

NEW ! McDonald's CHEESEBURGERS

still only

19¢

TRY 'EM TODAY

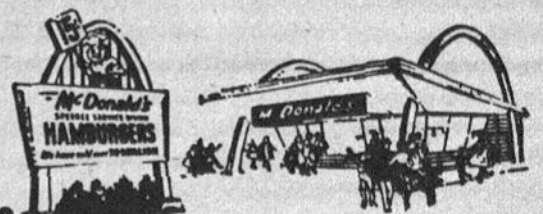
There's a new taste treat at McDonald's... a special cheese made from aged Cheddars... pasteurized and processed by Kraft Foods... especially for McDonald's Cheeseburgers. Another McDonald's exclusive in good eating. Tasty, tangy, aged Cheddars... grilled to perfection with 100% pure beef... served piping hot on a toasted bun. Try 'em today at McDonald's. The only place you can get them in town.

CHEESEBURGER "ALL AMERICAN"

CHEESEBURGER... SHAKE... FRENCH FRIES... McDONALD'S "ALL AMERICAN". A MEAL FOR ONLY 49¢... FOR A FAMILY OF 5 ONLY \$2.45

McDonald's
the drive-in with the arches

169th and LAKE SHORE BLVD.
6225 MAYFIELD ROAD EAST OF LANDER, MAYFIELD HEIGHTS

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **ALT Sąjungos valdyba**, kaip jau buvo pranešta, yra sudariusi komisiją ALT reorganizacijos projektui paruošti. Tos reorganizacijos metmenys buvo patiekto pačios valdybos, gi projektui galutinai paruošti komisija jau veikia, vadovaujant ALT Vyk. Komiteto vicepirmininkui Eug. Bartkui. Ta komisija taip pat turi visus įgaliojimus ALT reorganizacijos reikalais tartis ir kalbėtis su kitų organizacijų įgaliojais atstovais.

Reikia konstatuoti, kad yra ir kitų į ALT sudėtį įeinančių organizacijų, sutinkančių su nuomone, kad ALT reorganizavimas yra būtinas.

• **Dr. Jonas Maurukas**, Elyria, Ohio, to miesto Memorial ligoninės tyrimų ir chemijos skyriaus vedėjas, šiomis dienomis buvo išrinktas American Assoc. of Clinical Chemists Clevelando skyriaus pirmininku.

Dr. Jonas Maurukas daktarą įsigijo Toronto universitete. Jo straipsniai cheminių tyrimų srityje yra pasirodę eilėje amerikoniškųjų tos srities žurnalų.

Dirbdamas tyrimų srityje, Dr. J. Maurukas kartu dėsto klinikinę chemiją Elyrios School of Medical Technologist.

Yra Korp! Neo-Lithuania filisteris ir su šeima (žmona Dalia Kubertavičiūtė-Maurukienė) dažnai mato mas svečias Clevelando lietuvių kultūriniuose rengimuose.

• **Rūtos ansamblis**, vadovaujamas A. Kačausko, dalyvaus Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados Krašto Valdybos ruošiamose Joninėse ir Maironio minėjime. Minėjimas įvyks birželio 23 d. St. Catharines, Ontario, Merriton Community Centre salėje.

• **D. Jasiūnaitė**, Evanston, Illinois, laimėjo 1 metams Dirvos prenumeratą Korp! Neo-Lithuania literatūros vakare.

• **Inž. Algis ir Danguolė Ratkėliai**, iš Los Angeles, Calif., gegužės 19 d. susilaukė pirmagimio sūnaus, kuriam duotas vardas Algis-Ronaldas.

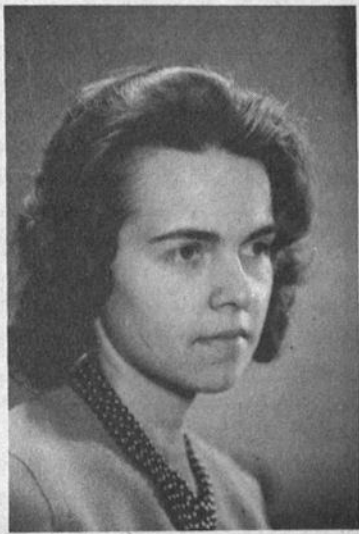
PADIDINO VILTIES DRAUGIJOS ĮNAŠUS

Vilties draugijai padidino įnašus ar įstojo nariais: ALT S-gos East Chicagos skyrius — \$50.00. Eglė Vilutienė, Chicago — \$10.00.

• **Dr. kun. J. Petraitis**, Memmingeno lietuvių kapelionas, atšventė 25-kių metų kunigystės sukaktį. Ši reikšminga dr. kun. J. Petraitčiui sukaktis buvo gražiai pagerbta. Memmingene gyvena lietuviai pasveikino įteikdami jam kuklią dovanėlę. Dr. kun. J. Petraitis buvo pagerbtas ir Memmingene gyvenančių vokiečių katalikų kunigų bei parapijiečių. Vokiečių parapijos klebonas visus bažnyčioje esančius (bažnyčia buvo pilnutėlė!), trumpai supažindino su Lietuvos praeitimi, apie persekiojamą bažnyčią, apie Miško Brolių sudėtą didelias aukas. Po to pakvietė kun. J. Petraitį (sakyti) pamokslą. Tema buvo apie Marijos šventoves Lietuvoje. Visi susirinkusieji atsidėjo klaušėsi Dr. kun. J. Petraitčio žodžių. Ne vienam tikriausia buvo naujiena, kad Lietuva buvo Popiežiaus pavadinta Marijos žemė.

Reikia pasakyti, kad Memmingeno vokiečiai lietuvių pažįsta, kaip vieningą ir puikiai susiorganizavusią grupę. Kad ir pačioje Marijos Dangun Ėmimo bažnyčioje ne kartą girdimi pamokslai bei lietuviškos giesmės. Po mūsų klebono pamokslų apie Marijos šventoves Lietuvoje, pasigirdo, vargonais palydint muzikai Br. Budriūnui, Marija Marija...

Br. Č.

• **Aldona Noakaitė-Čekienė** iš Providence, R. I. baigė Simmons College Bostone įgydama Master of Science laipsnį. Aldona 1960 metais baigė New Yorke Hunter College su Bachelor of Arts laipsniu — studijavo vokiečių, prancūzų ir rusų kalbas ir literatūrą. Ji aktyviai reiškiasi lietuvių visuomenės veikloje. Ilgą laiką buvo New Yorke skaučių Neringos Tunto Tuntininkė, persikėlusi į Providence, R. I. įkūrė jaunesniųjų skaučių vienetą ir yra Korp! Neo-Lithuania aktyvi narė.

Los Angeles lituanistinės mokyklos mokiniai, laimėję lietuvių parapijos klebono ir L. Bendruomenės skirtas premijas už gerą skaitymą ir deklamavimą. Iš kairės: A. Mikuckis, A. Butkutė, A. Ivanekaitė, J. Pažeraitė, B. Kazlauskaitė, V. Kevalaitytė, A. Pakalniškytė, E. Motiejūnaitė, D. Barauskaitė, R. Motiejūnaitė, D. Kojelytė ir K. Kančauskas.

L. Kančausko nuotrauka

• **"Laisvės kovų dainos"** galima užsisakyti per Dirvą. Toliau nuo skelbiamų platintojų gyvena ir nori įsigyti tą vertingą dainų rinkinį, gali tai padaryti, atsiuntę per Dirvą Lietuvos Nepriklausomybės Fondui auką, ne mažesnę, kaip 10 dol. Tuo tarpu tik aukojantieji LNF tą knygą ir gali įsigyti ir jos pas jokus kitus knygų platintojus gauti negalima. Kadangi ne mažas kiekis tos knygos jau yra išdalinta aukotojams LNFondui, norintieji ją įsigyti yra raginami tai padaryti dabar, nes tos knygos laida yra ribota.

• **Algis-Ričardas Žolynas**, prieš porą metų su tėvais, Ona ir Kostu Žolynu, atvykęs į Chicago iš Australijos, sėkmingai baigė Chicago Aukštesniąją Lituanistikos Mokyklą, taip pat labai gerais pažymiais įsigijo ir "diploma with honors" Brother Rice High School Chicagoje. Algis jau yra priimtas į Illinois Universitetą, kur žada studijuoti fiziką.

• **Jonas Gumblevičius**, pažangus ir gabus St. Louis Universiteto gimnazijos (high school) mokinys, einąs trečiuoju baigusiųjų klaseje, turi pasiūlymus stipendijai gauti Illinois technologijos institute ir Washingtono universitete.

BALFo seimas Baltimorėje

Birželio 9 d. Balfo centro patalpose įvyko Balfo direktorių posėdžiai, kuriuose dalyvavo per 20 direktorių ar jų įgalotinių. Suvažiavimui vadovavo pirm. kan. J. Končius, protokolavo Vl. Barčiauskas. Pagrindinė šio suvažiavimo svarstymų tema buvo Balfo šalpa lietuviams Lenkijoje bei XI Balfo seimo reikalai.

Balfas vien šiais metais pasiuntė Lenkijos lietuviams per 500 individualių siuntinių, kurių vertė siekė per 12,500 dolerių. Direktoriams buvo parodyti 137 prašymai paramos, gauti per paskutines kelias dienas. Čia pat posėdžio metu laiškanėsys pada-

vė vienam iš direktorių 8 tik ką atėjusius oro paštu ir registruotus pagalbos prašymus iš Lenkijos. Direktoriatas šį CV vedamą darbą užgėrė ir tas darbas bus tęsiamas toliau.

Pirmą kartą Balfo seimas įvyks Baltimorėje, kur Balfo veiklai puikiai vadovauja Dr. E. Armanienė. Ji yra Seime rinkta Balfo direktorė, ji jau daugelį metų vadovauja balfininkams Baltimorėje. Atvykusi į šį direktorių suvažiavimą direktorė E. Armanienė atvežė ir baltimoriečių aukų: \$225,00, Ponia Armanienė savo motiniška šypsena yra įsigijusi visų lietuvių Baltimorėje meilę, todėl ji galės tuos lietuvių ir seimo rengimo talkon nesunkiai pasikviesti. Be to, Baltimorė tapo beveik JAV sostinės Washingtono priemiesčiu, todėl Balfo seime tikimasi ne tik lietuvių, bet ir šiaip daugiau aukštesnių svečių-amerikiečių susilaukti.

Balfo seimas įvyks spalio 13 ir 14 dienomis. Spalio 12 yra kai kur privaloma šventė, Kolumbo Diena, todėl kai kuriems seimo delegatams bus lengvata į seimą iš toliau atvykti.

Izd. V. Abraitis direktorių suvažiavime pranešė, kad šiais 1962 metais iki birželio 1 d. Balfo centre buvo gauta \$29,304.62 pinigais ir per tą patį laiką išleista \$36,131.48. Per tą patį laiką Balfas gavo arti ketvirčio milijono svarų gėrybių, kurios buvo daugumoje pasiųstos Vokietijos lietuviams, be to dar buvo išsiųsta į užsienius 636 individualūs siuntiniai.

Direktoriatai taip pat tartasi ir šalpos koordinacijos reikalu, nes atrodo, kad šalpa, ypač Lenkijoje, duplikuojama ar net multiplikuojama.

K.L.J.

ATITAIŠYMAS

Dirvos Nr. 69 po nuotrauka "Lietuvių kapai Sibire" per klaidą pažymėta, kad ten palaidotas gen. St. Raštikio sūnus. Tikrumoje buvo palaidotas Raštikio pavardė kitas žmogus.

LIETUVIŠKOS ŠIRDIES FONDUI AUKOTOJAI

Kanada — K. Baronas, P. Bulkė; Worcester, Mass. — K. Jonaitis; Manchester, Conn. — K. Vadišius; Stamford, Conn. — F. Prekeris; Brooklyn, N. Y. — J. Jankus; Woodside, N. Y. — A. Sodaitis; Woodhaven, N. Y. — J. Bortkevičius; Rochester, N. Y. — Br. Užemis; New York, N. Y. — J. Švarplaitis; Kensington, Md. — A. Balsys; Baltimore, Md. — V. J. Velžis; Middletown, Ohio — P. Dags; E. Cleveland, Ohio — S. Orantas, J. B. Smetona; Detroit, Mich. — A. Norus, P. Dzekeuskas, J. Tamošiūnas, V. Tamošiūnas; Dearborn, Mich. — Č. Staniulis; Chicago, Ill. — Dr. A. Milaknis, V. Rimeikis, P. Janulaitis, Dr. J. Pavilionis, A. Šimkus, Stp. Sodeika, J. Paštukas, Eug. Slavinskas, Sl. Smilgevičius, A. Dzironas; Mascoutah, Ill. — Dr. P. Švarcas, South Bend, Ind. — Prof. St. Kolupaila; Los Angeles, Calif. — Br. Gediminas.

6 asmenis prašė pavardžių neskelbti. Dabar — \$175.00. Pirmiau prisiūsta — \$913.00.

Ištrauka iš vieno laiško: "Taip gražiam ir dideliui tikslui mano auka per mažą. Šiandien siunčiu pagal savo finansinę pajėgumą".

"Atsiliepdamas į Tamstos kvietimą negaliu neprisidėti prie 'Lietuviškos širdies Fondo', nors jau esu pensininkas. Priimkit nano kuklią auką, kaip moralinės paramos ženklą."

Visiems aukotojams dėkui. J. J. Bachunas

BOSTON

ŠACHMATŲ PRIMENYBĖS

Didžiojo Bostono šachmatų pirmenybės, kurios vyko So. Bostono Lietuvių piliečių draugijos patalpose, birželio 2-3 d.d. rikiuoja laimėtojus tokioje eilėje:

1. David Turner 5 1/2 tš. (iš 6 galimų), 2. John Curdo 5 t., 3. Kazys Merkis 4 t., toliau D. Scheffer 3 -1/2 t., Gediminas Šveikauskas, Murphy ir Algis Makaitis po 3 tš., o kiti mažiau. Pr. metų laimėtojas John Curdo, dukart laimėjęs Bostono pirmenybes ir Lietuvių pereinamąją dovaną, vistik neįstengė laimėti trečią kartą ir gauti visiškai didingą Lietuvių taurę. Dovana yra įsteigta So. Bostono L. Pil. Draugijos 1957 m.

Malonu pabrėžti, kad L. Pil. D-jos jaunieji šachmatininkai puikiai pasirodė šiose pirmenybėse: Algirdas Leonavičius laimėjo antrą vietą B klasės varžybose, o Ramūnas Girnius pirmą vietą ir savo klasės Bostono čempiono vardą C klasės varžybose, sukarę 6:0! (km)

Pradėk vasarą su J. Gliaudos knyga IKARO SONATA. Pas visus knygų parduėjus

Birželio įvykių minėjimas Los Angeles mieste įvyko birželio 9 d. bendrai suruoštas su latviais ir estais. Nuotraukoje dalis lietuvių, latvių ir estų meninės programos išpildytojų.

L. Kančausko nuotrauka

Brangią Ponią LAIMĄ GRAUŽINIENĘ ir dukteris, vyrui ir tėvui

DR. KAZIUI GRAUŽINIUI

mirus, širdingai užjaučiame ir drauge liūdime

Vanda, Kazys ir Stasys Janavičiai